

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 3. heinäkuuta 2019
(OR. en)

8657/19

Toimielinten välinen asia:
2018/0207(COD)

CODEC 971
JAI 417
INF 121
CADREFIN 217
FREMP 60
PE 210

ILMOITUS

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto

Asia: Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI
perusoikeuksien ja arvojen ohjelman perustamisesta
– Euroopan parlamentin ensimmäisen käsittelyn tulokset
(Strasbourg, 15.–18. huhtikuuta 2019)

I JOHDANTO

Claude MORAES (S&D, UK) esitti kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan puolesta yhden tarkistuksen (tarkistus 115) Bodil VALEROn (Greens/EFA, SE) mietintöön edellä mainitusta ehdotuksesta.

Lisäksi poliittinen ryhmä EFDD esitti yhden tarkistuksen (tarkistus 116).

II ÄÄNESTYS

Täysistunnon äänestyksessä 17. huhtikuuta 2019 hyväksyttiin ehdotusta koskeva tarkistus 115 (472 ääntä puolesta, 129 vastaan ja 41 pidättyi äänestämästä). Muita tarkistuksia ei hyväksytty.

Näin tarkistettu komission ehdotus muodostaa Euroopan parlamentin ensimmäisen käsittelyn kannan, joka on liitteenä olevassa parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselmassa¹.

Liitteessä olevan tekstin ne osat, joita ei ole merkitty harmaalla, vastaavat vähäisiä eroja lukuun ottamatta sisällöltään viimeisimmässä kahdeksannella vaalikaudella (2014–2019) 6. maaliskuuta 2019 pidetyssä kolmikantakokouksessa saavutettua yhteisymmärrystä. Mainitut erot on määrä korjata ennen kuin neuvosto vahvistaa kantansa sen jälkeen, kun koko tekstistä on päästy yhteisymmärrykseen.

Liitteessä harmaalla merkitystä tekstistä ei ole päästy yhteisymmärrykseen toimielinten välisissä neuvotteluissa tässä vaiheessa.

¹ Lainsäädäntöpäätöslauselmassa olevaan parlamentin kannan versioon on merkitty komission ehdotukseen tehdyistä tarkistuksista johtuvat muutokset. Komission tekstiin tehtyt lisäykset on *lihavoitu ja kursivoitu*. Poistettu teksti on osoitettu merkillä "■".

Perusoikeuksien ja arvojen ohjelma *I**

Euroopan parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselma 17. huhtikuuta 2019 ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi perusoikeuksien ja arvojen ohjelman perustamisesta (COM(2018)0383 – C8-0234/2018 – 2018/0207(COD))

(Tavallinen lainsäätämisympäristö: ensimmäinen käsittely)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon komission ehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle (COM(2018)0383),
 - ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 2 kohdan sekä 16 artiklan 2 kohdan, 19 artiklan 2 kohdan, 21 artiklan 2 kohdan, 24 artiklan, 167 artiklan ja 168 artiklan, joiden mukaisesti komissio on antanut ehdotuksen Euroopan parlamentille (C8-0234/2018),
 - ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 3 kohdan,
 - ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean 18. lokakuuta 2018 antaman lausunnon¹,
 - ottaa huomioon alueiden komitean 10. lokakuuta 2018 antaman lausunnon²,
 - ottaa huomioon puhemiehen 25. tammikuuta 2019 päivätyn kirjeen valiokuntien puheenjohtajille vuoden 2020 jälkeisen monivuotisen rahoituskehysten alakohtaisia ohjelmia koskevasta parlamentin lähestymistavasta,
 - ottaa huomioon neuvoston 1. huhtikuuta 2019 päivätyn Euroopan parlamentin puhemiehelle osoitetun kirjeen, jossa vahvistetaan lainsäätäjien neuvotteluissa muodostama yhteinen tulkinta,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 59 artiklan,
 - ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön sekä kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan, naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan, budjettivaliokunnan, työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan, oikeudellisten asioiden valiokunnan ja perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunnan lausunnot (A8-0468/2018),
1. vahvistaa jäljempänä esitetyn ensimmäisen käsittelyn kannan³;

¹ EUVL C 62, 15.2.2019, s. 178.

² EUVL C 461, 21.12.2018, s.196.

³ Tämä kanta korvaa 17. tammikuuta 2019 hyväksytyt tarkistukset (Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2019)0040).

2. pyytää komissiota antamaan asian uudelleen Euroopan parlamentin käsiteltäväksi, jos se korvaa ehdotuksensa, muuttaa sitä huomattavasti tai aikoo muuttaa sitä huomattavasti;
3. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä kansallisille parlamenteille.

**Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu ensimmäisessä käsittelyssä 17. huhtikuuta 2019,
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/... antamiseksi kansalaisten, tasa-
arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman perustamisesta**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 16 artiklan 2 kohdan, 19 artiklan 2 kohdan, 21 artiklan 2 kohdan, 24 artiklan, 167 artiklan ja 168 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon¹,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon²,

noudattavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä³,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklan mukaan unionin ”perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina. Nämä ovat jäsenvaltioille yhteisiä arvoja yhteiskunnassa, jolle on ominaista moniarvoisuus, syrjimättömyys, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, yhteisvastuu sekä naisten ja miesten tasa-arvo.” Sopimuksen 3 artiklan mukaan unionin ”päämääränä on edistää rauhaa, omia arvojaan ja kansojensa hyvinvointia” ja unioni ”kunnioittaa kulttuuriensa ja kieltensä rikkautta ja monimuotoisuutta sekä huolehtii Euroopan

¹ EUVL C 62, 15.2.2019, s. 178.

² EUVL C 461, 21.12.2018, s. 196.

³ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 17. huhtikuuta 2019. Harmaalla merkitystä tekstistä ei ole sovittu toimitelinten välisissä neuvotteluissa.

kulttuuriperinnön vaalimisesta ja kehittämisestä”. Nämä arvot esitetään myös *niiden* oikeuksien, vapauksien ja periaatteiden yhteydessä, *jotka vahvistetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, jäljempänä ’perusoikeuskirja’*.

- (2) Näitä oikeuksia ja arvoja on edelleen *aktiivisesti vaalittava, suojeltava*, edistettävä ja vahvistettava, ja niiden olisi oltava unionin kansalaisten ja kansojen yhteisiä ja muodostettava EU-hankkeen perusta, *sillä näiden oikeuksien ja arvojen suojelun heikkeneminen missä tahansa jäsenvaltiossa voi vaikuttaa haitallisesti koko unioniin*. Tätä varten EU:n talousarvioon perustetaan uusi oikeusalan, perusoikeuksien ja arvojen rahasto, josta rahoitetaan *kansalaisten, tasa-arvon*, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmaa ja oikeusalan ohjelmaa. Euroopan yhteiskunnissa esiintyy yhä enemmän ääriilijkeitä, radikalismia ja jakolinjoja *ja riippumattoman kansalaisyhteiskunnan toimintatila kaventuu*, joten on entistä tärkeämpää edistää, voimistaa ja puolustaa oikeutta, perusoikeuksia ja unionin arvoja: ihmisoikeuksia, ihmisarvon kunnioittamista, vapautta, demokratiaa, tasa-arvoa ja oikeusvaltioperiaatetta. Tällä on syvä ja suora vaikutus poliittiseen, sosiaaliseen, kulttuuriseen ja taloudelliseen elämään Euroopassa. Oikeusalan ohjelma on osa uutta rahastoa, ja siitä tuetaan edelleen *oikeusvaltioon, oikeuslaitoksen riippumattomuuteen ja puolueettomuuteen, vastavuoroiseen tunnustamiseen sekä keskinäiseen luottamukseen, oikeussuojan saatavuuteen ja rajat ylittävään yhteistyöhön perustuvan* unionin oikeusalueen kehittämistä. *Kansalaisten, tasa-arvon*, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmassa yhdistyvät vuosina 2014–2020 toteutettavat perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelma, joka on perustettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1381/2013¹, ja Kansalaisten Eurooppa -ohjelma, joka on perustettu neuvoston asetuksella (EU) N:o 390/2014², jäljempänä ’edeltävät ohjelmat’.
- (3) Oikeusalan, perusoikeuksien ja arvojen rahaston ja kahden siihen liittyvän rahoitusohjelman toiminnassa keskeisellä sijalla ovat ihmiset ja yhteisöt, jotka edistävät unionin yhteisten arvojen, oikeuksien ja *tasa-arvon sekä* rikkaan monimuotoisuuden elinvoimaisuutta. Viime kädessä tavoitteena on edistää ja pitää yllä oikeuksiin perustuvaa, tasa-arvoista, *avointa, moniarvoista*, osallisuutta edistävää ja demokraattista yhteiskuntaa.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1381/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelman perustamisesta kaudelle 2014–2020 (EUVL L 354, 28.12.2013, s. 62).

² Neuvoston asetukset (EU) N:o 390/2014, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2014, Kansalaisten Eurooppa -ohjelmasta vuosina 2014–2020 (EUVL L 115, 17.4.2014, s. 3).

Tähän sisältyy elinvoimainen *ja vaikutusmahdollisuuksia tarjoava* kansalaisyhteiskunta, joka kannustaa *kansalaisten* demokraattiseen toimintaan ja kansalaisvaikuttamiseen sekä sosiaaliseen osallistumiseen ja *vaalii* eurooppalaisen yhteiskunnan monimuotoisuutta myös *yhteisten arvojen*, historian ja muistiperinnön pohjalta. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 11 artiklassa *edellytetään*, että *unionin* toimielimet *pitävät yllä avointa ja säännöllistä vuoropuhelua kansalaisyhteiskunnan kanssa ja* antavat kansalaisille ja etujärjestöille mahdollisuuden esittää ja vaihtaa julkisesti mielipiteitä kaikilla unionin toiminta-aloilla asianmukaisten kanavien kautta.

- (3 a) *Olisi vakiinnutettava säännöllinen ja avoin vuoropuhelu ohjelman avustuksensaajien ja muiden sidosryhmien kanssa perustamalla kansalaisvuoropuhelun ryhmä. Kansalaisvuoropuhelun ryhmän olisi oltava avoin ja epävirallinen keskustelufoorumi, ja sen olisi edistettävä kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihtoa sekä keskustelua politiikan kehityksestä ohjelman kattamilla aloilla ja siihen liittyvillä aloilla sekä näiden alojen tavoitteissa. Kansalaisvuoropuhelun ryhmän ei ole tarkoitus olla vastuussa ohjelman hallinnoinnista.*
- (4) ■ Ohjelmassa ■ olisi mahdollistettava yhteisvaikutusten kehittäminen, jotta voidaan puuttua *unionin* arvojen edistämiseen ja suojeluun liittyviin yhteisiin haasteisiin ja saavuttaa kriittinen massa konkreettisten tulosten aikaan saamiseksi. Tässä olisi käytettävä perustana edeltävistä ohjelmista saatuja positiivisia kokemuksia, *joita olisi kehitettävä edelleen*. Näin voidaan hyödyntää täysimääräisesti mahdolliset yhteisvaikutukset, tukea tehokkaammin kohteena olevia toiminta-aloja ja lisätä ohjelmien potentiaalia saavuttaa *ihmiset ja kansalaisyhteiskunta pyrkien tasapuoliseen maantieteelliseen jakautumiseen*. Jotta ohjelma olisi vaikuttava, siinä olisi otettava huomioon eri politiikanalojen erityispiirteet, niiden erilaiset kohderyhmät ja niiden erityistarpeet soveltamalla räätälöityjä *ja kohdennettuja* toimintamalleja.
- (4 a) *Oikeusvaltioperiaatteen ja demokratian täysimääräinen noudattaminen ja edistäminen ovat perusedellytyksiä sille, että voidaan rakentaa kansalaisten luottamusta unioniin ja varmistaa keskinäinen luottamus jäsenvaltioiden välillä. Edistämällä oikeuksia ja arvoja ohjelma tukee demokraattisemman unionin rakentamista, oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamista, demokraattista vuoropuhelua, avoimuutta ja hyvää hallintotapaa myös tapauksissa, joissa kansalaisyhteiskunnan toimintatila kaventuu.*

- (5) Jotta kansalaiset tuntisivat, että EU-asiat kuuluvat heille, **ja jotta tuettaisiin demokraattiseen toimintaan osallistumista**, tarvitaan erilaisia toimia ja koordinoituja ponnisteluja. **Unionin kansalaisuutta ja eurooppalaista identiteettiä olisi kehitettävä ja tuettava kannustamalla kansalaisia ymmärtämään paremmin päätöksentekoprosessia ja edistämällä kansalaisten osallistumista unionin toimiin.** Lisäksi kun tuodaan ihmisiä yhteen ystävyyskaupunkihankkeiden tai kaupunkiverkostojen kautta ja tuetaan **paikallisen, alueellisen, kansallisen ja kansainvälisen tason** kansalaisyhteiskunnan organisaatioita ohjelman soveltamisaloilla, edistetään kansalaisten sitoutumista yhteiskunnan toimintaan ja näin heidän **aktiivista** osallistumistaan demokraattiseen toimintaan unionissa. Samoin keskinäistä ymmärtämystä, **kulttuurienvälistä vuoropuhelua, kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta, sosiaalista osallisuutta** ja muiden ihmisten kunnioittamista edistävien toimien tukemisella voidaan kehittää **unioniin kuulumisen tunnetta ja yhteisen kansalaisuuden tunnetta sellaisen eurooppalaisen identiteetin pohjalta**, joka perustuu yhteiseen käsitykseen **yhteisistä** eurooppalaisista arvoista, kulttuurista, historiasta ja perinnöstä. Unioniin kuulumisen tunteen ja unionin arvojen edistäminen on erityisen tärkeää EU:n syrjäisimmillä alueilla, koska ne ovat etäällä manner-Euroopasta.
- (6) Muistiperintöön ja Euroopan historian kriittiseen tarkasteluun liittyvä toiminta on tarpeen, jotta kansalaiset, **erityisesti nuoret**, saisivat tietoa yhteisestä **historiastaan ja arvoistaan ja yhteisen tulevaisuuden** perustana. **Muistiperintöön liittyvässä toiminnassa olisi pohdittava Euroopan nykylä historian totalitaaristen järjestelmien – erityisesti holokaustiin johtaneen natsismin sekä fasismin, stalinismin ja totalitaaristen kommunististen järjestelmien – syitä ja muistettava niiden rikosten uhreja. Niihin olisi kuuluttava myös Euroopan lähihistorian muita merkittäviä hetkiä ja vaiheita koskevia toimia.** Huomioon olisi otettava myös historiallisten, **sosiaalisten**, kulttuurillisten ja kulttuurienvälisten seikkojen merkitys, **jotta voidaan luoda yhteisiin arvoihin** ja yhteenkuuluvuuden **tunteeseen perustuva eurooppalainen identiteetti.**
- (7) Kansalaisten olisi tunnettava paremmin unionin kansalaisuudesta johtuvat oikeutensa, heidän olisi voitava asua, matkustaa, opiskella, työskennellä ja tehdä vapaaehtoistyötä toisessa jäsenvaltiossa vaivattomasti, ja heidän olisi voitava käyttää kaikkia kansalaisuuteen liittyviä oikeuksiaan, luottaa siihen, että he voivat nauttia samoista oikeuksista täysimääräisesti ja että heidän oikeuksiaan suojataan ilman syrjintää riippumatta siitä, missä he oleskelevat unionin alueella. Kansalaisyhteiskuntaa olisi tuettava toiminnassa, jolla se edistää ja suojaa SEU-sopimuksen 2 artiklan mukaisia

unionin arvoja ja lisää niitä koskevaa tietoa sekä myötävaikuttaa unionin lainsäädännön mukaisten oikeuksien tosiasialliseen toteutumiseen.

- (8) *Sukupuolten* tasa-arvo on yksi Euroopan unionin peruseriaa- ja tavoitteista. *Tästä huolimatta sukupuolten tasa-arvo on edistynyt hyvin hitaasti.* Naisten ja tyttöjen *kohtaama* syrjintä ja eriarvoinen kohtelu *sekä monenlainen naisiin ja tyttöihin kohdistuva väkivalta loukkaavat* heidän perusoikeuksiaan ja *estävät* heidän täysimittaisen poliittisen, sosiaalisen ja taloudellisen osallistumisensa yhteiskunnan toimintaan. *Poliittisten*, rakenteellisten ja kulttuuristen esteiden esiintyminen vaikeuttaa todellisen sukupuolten tasa-arvon saavuttamista. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen *ja sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen* unionin kaikessa toiminnassa on unionin *keskeinen tehtävä* ja vauhdittaa talouskasvua *ja sosiaalista kehitystä*, minkä vuoksi sitä olisi tuettava ohjelmasta. *Stereotyyppien aktiivinen torjuminen ja hiljaiseen ja moniperusteiseen syrjintään puuttuminen on erityisen tärkeää. Tasa-arvoinen työllistyminen, tasa-arvoinen osallistuminen työmarkkinoille sekä uralla etenemisen tiellä olevien esteiden poistaminen kaikilla aloilla, esimerkiksi oikeusalalla ja STEM-aineisiin (luonnontieteet, teknologia, insinööritieteet ja matematiikka) liittyvillä aloilla, ovat sukupuolten tasa-arvon peruspilareita. Huomiota olisi kiinnitettävä myös työ- ja yksityiselämän yhteensovittamiseen sekä palkattoman kotityön ja lasten, ikääntyneiden ja muiden huollettavien hoivatyön jakamiseen tasapuolisesti miesten ja naisten kesken, sillä nämä ovat tasapuolisen taloudellisen riippumattomuuden ja osallistumisen peruspilareita ja liittyvät erottamattomasti naisten ja miesten tasa-arvon toteutumiseen.*
- (9) Sukupuoleen perustuva väkivalta ja *riskiryhmiin* (lapsiin, nuoriin *ja muihin riskiryhmiin, kuten hlbtq-ihmisiin sekä vammaisiin henkilöihin*) kohdistuva väkivalta loukkaa vakavasti perusoikeuksia, *ja* sitä esiintyy kaikkialla unionissa, kaikissa sosiaalisissa ja taloudellisissa ympäristöissä, ja sillä on vakavia seurauksia uhrien fyysiselle *ja psyykkiselle* terveydelle ja mielenterveydelle sekä koko yhteiskunnalle. *Sukupuoleen perustuva väkivalta sekä kotona ja julkisessa tilassa tapahtuva häirintä vaikuttavat eniten naisiin; tämän vuoksi kyseisen väkivallan torjunta on keskeinen toimi sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyssä Euroopan neuvoston yleissopimuksessa (Istanbulin yleissopimus) naisiin kohdistuvan väkivallan määritellään käsittävän ”kaikki sellaiset sukupuoleen perustuvat väkivallanteot, jotka aiheuttavat tai voivat aiheuttaa naisille ruumiillista, seksuaalista, henkistä tai taloudellista haittaa tai*

kärsimystä, mukaan lukien tällaisilla teoilla uhkaaminen, pakottaminen tai mielivaltainen vapaudenriisto joko julkisessa tai yksityiselämässä”. Sukupuoleen perustuvan väkivallan torjunta edellyttää moniulotteista toimintamallia, joka kattaa sen oikeudellisten, taloudellisten sekä koulutukseen ja terveyteen liittyvien näkökohtien käsittelyn. Myös sukupuolistereotyyppioihin on syytä puuttua aktiivisesti jo varhaisessa iässä, kuten myös kaikenlaiseen vihapuheeseen ja väkivaltaan verkossa. Tässä yhteydessä on olennaisen tärkeää tukea naisten oikeuksia ajavia järjestöjä ja muita tällä alalla työskenteleviä toimijoita. Lapset, nuoret ja muut riskiryhmät, kuten hlbtq-ihmiset sekä vammaiset henkilöt, ovat myös muita suuremmassa vaarassa joutua kohtaamaan väkivaltaa erityisesti perhe- ja lähisuhteissa. Olisi toteutettava toimenpiteitä, joilla edistetään riskiryhmiin kuuluvien ihmisten oikeuksia, erityisesti lasten oikeuksia (mukaan lukien orpolapset, kotipiirissä tapahtuneiden rikosten seurauksena orvoiksi jääneet lapset ja muut erityisen haavoittuvat lapsiryhmät), ja edistetään heidän suojeluaan ja varmistetaan heidän oikeutensa kehitykseen ja ihmisarvoon. Kaikenlaisen väkivallan, erityisesti sukupuoleen perustuvan väkivallan, torjuminen, ehkäisevien toimien edistäminen ja uhrien suojeleminen ja tukeminen ovat unionin painopisteitä, joilla autetaan ihmisiä käyttämään perusoikeuksiaan ja edistetään sukupuolten tasa-arvoa. Näitä painopisteitä olisi tuettava ohjelmasta.

- (10) Kaikenlaisen väkivallan ehkäisy ja torjuminen ja uhrien suojeleminen edellyttävät voimakasta poliittista tahtoa ja koordinoituja toimia, joiden lähtökohtana ovat aiempien Daphne-ohjelmien, perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelman ja oikeusalan ohjelman menetelmät ja tulokset. Daphne-rahoitus, joka käynnistettiin vuonna 1997 ja jolla tuetaan väkivallan uhreja ja torjutaan naisiin, lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa väkivaltaa, on ollut todellinen menestys: sidosryhmät (viranomaiset, akateemiset laitokset ja kansalaisjärjestöt) ovat olleet siihen tyytyväisiä ja rahoitetut hankkeet ovat olleet vaikuttavia. Siitä on rahoitettu hankkeita, joilla lisätään asiaan liittyvää tietoa, tarjotaan tukipalveluja uhreille ja tuetaan kentällä toimivien kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden toimintaa. Siinä on puututtu kaikenlaiseen väkivaltaan, kuten perheväkivaltaan, seksuaaliseen väkivaltaan, ihmiskauppaan, ahdisteluun ja vahingollisiin perinteisiin käytäntöihin, kuten naisten sukuelinten silpomiseen, ja uusiin väkivallan muotoihin, kuten verkkokiusaamiseen ja verkossa tapahtuvaan häirintään.

Sen vuoksi on tärkeää jatkaa kaikkia näitä toimia, *varata Daphne-ohjelmalle omat määrärahat* ja ottaa saadut tulokset ja kokemukset asianmukaisesti huomioon ohjelman toteuttamisessa.

- (11) Syrjintäkielto on yksi unionin perusperiaatteista. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 19 artiklassa määrätään toimenpiteistä sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi. Syrjintäkielto vahvistetaan myös perusoikeuskirjan 21 artiklassa. Eri syrjintämuotojen, *muun muassa suoran ja välillisen sekä rakenteellisen syrjinnän*, erityispiirteet olisi otettava huomioon, ja yhdestä tai useammasta syystä johtuvan syrjinnän ehkäisemiseksi ja torjumiseksi olisi suunniteltava asianmukaisia toimia. Ohjelmasta olisi tuettava toimia, joilla ehkäistään ja torjutaan *syrjinnän kaikkia muotoja*, rasismia, muukalaisvihaa, *afrofobiaa*, antisemitismia, *romanivastaisuutta*, muslimivihaa ja muita suvaitsemattomuuden muotoja, *myös homofobiaa, bifobiaa, transfobiaa ja interfobiaa sekä muita sukupuoli-identiteettiin perustuvan vähemmistöihin kuuluviin ihmisiin kohdistuvan suvaitsemattomuuden muotoja sekä verkossa että sen ulkopuolella ottaen huomioon moniperusteisen syrjinnän*. Tässä yhteydessä olisi kiinnitettävä erityistä huomiota kaikenlaisen väkivallan, vihan, erottelun ja leimaamisen ehkäisemiseen ja torjuntaan sekä kiusaamisen, ahdistelun ja suvaitsemattoman kohtelun torjuntaan. Ohjelma olisi toteutettava tavalla, jolla vahvistetaan muita samoihin tavoitteisiin tähtäviä unionin toimia; tällaisia ovat erityisesti toimet, joita tarkoitetaan 5 päivänä huhtikuuta 2011 annetussa komission tiedonannossa ”EU:n kehys romanien integraatiota edistäville kansallisille strategioille vuoteen 2020 saakka”¹⁰ ja 9 päivänä joulukuuta 2013 annetussa neuvoston suosituksessa jäsenvaltioissa toteutettavista romanien integraatiota edistävästä tuloksellisista toimenpiteistä¹.
- (12) *Sosiaaliset* ja ympäristöön liittyvät esteet sekä esteettömyysongelmat vaikeuttavat vammaisten *henkilöiden* täysimittaista ja tehokasta osallistumista yhteiskunnan toimintaan tasapuolisin edellytyksin. *Vammaiset henkilöt kohtaavat* useita muitakin esteitä: heidän on vaikeampi päästä työmarkkinoille, saada inklusiivista ja korkealaatuista opetusta, välttää köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä, hyödyntää kulttuurialoitteita ja mediaa tai käyttää poliittisia oikeuksiaan. Unioni ja sen jäsenvaltiot ovat vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen sopimuspuolia ja ovat näin

¹ EUVL C 378, 24.12.2013, s. 1.

sitoutuneet edistämään, suojelemaan ja takaamaan kaikille vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti kaikki ihmisoikeudet ja perusvapaudet. Yleissopimuksen määräyksistä on tullut erottamaton osa unionin säännöstöä.

- (13) Oikeus yksityis- ja perhe-elämän, kodin ja viestien kunnioittamiseen (oikeus yksityisyyteen) on perusoikeuskirjan 7 artiklaan kirjattu perusoikeus. Henkilötietojen suoja on perusoikeuskirjan 8 artiklaan ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklaan kirjattu perusoikeus. Henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen noudattamista valvovat riippumattomat valvontaviranomaiset. Unionin lainsäädännössä, erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679¹ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2016/680², annetaan säännöksiä sen varmistamiseksi, että henkilötietojen suojaa koskeva oikeus pannaan asianmukaisesti täytäntöön. Näillä säädöksillä annetaan kansallisten tietosuojaviranomaisten tehtäväksi edistää henkilötietojen käsittelyä koskevien riskien, sääntöjen, takeiden ja oikeuksien tuntemusta ja ymmärtämistä kansalaisten parissa. Unionin pitäisi voida toteuttaa tiedotuskampanjoita, **myös tukemalla sellaisia kansalaisyhteiskunnan organisaatioita, jotka edistävät unionin vaatimusten mukaista tietosuojaa, ja** tehdä tutkimuksia ja toteuttaa muita asiaan liittyviä toimia, kun otetaan huomioon henkilötietojen suojaa koskevan oikeuden merkitys näinä nopean teknologisen kehityksen aikoina.
- (14) SEUT-sopimuksen 24 artiklalla veloitetaan Euroopan parlamentti ja neuvosto antamaan säännöksiä menettelyistä ja edellytyksistä, joita vaaditaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 11 artiklassa tarkoitettua kansalaisaloitetta varten. Tämä on tehty antamalla [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 211/2011³]. Ohjelmasta olisi annettava rahoitusta asetuksen [(EU) N:o 211/2011] täytäntöönpanoon tarvittavaan tekniseen ja organisatoriseen tukeen ja tuettava näin kansalaisten oikeutta panna vireille ja tukea eurooppalaisia kansalaisaloitteita.
- (15) SEUT-sopimuksen 8 ja 10 artiklan mukaisesti ohjelman kaikissa toimissa olisi tuettava sukupuolten tasa-arvon ja syrjimättömyyden tavoitteiden valtavirtaistamista. **Ohjelman väliarvioinnin ja loppuarvioinnin yhteydessä olisi arvioitava sukupuolivaikutuksia, jotta**

¹ EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1–88.

² EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 211/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, kansalaisaloitteesta (EUVL L 65, 11.3.2011, s. 1).

voidaan arvioida, missä määrin ohjelma edistää sukupuolten tasa-arvoa, ja arvioida, ettei ohjelmalla ole tahattomia kielteisiä vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon. Tässä yhteydessä ja kun otetaan huomioon, että eri ohjelmalohkojen toimien luonne ja kokoluokka vaihtelevat, on tärkeää, että hankevastaavien keräämät yksittäiset tiedot erotellaan sukupuolen mukaan aina, kun se on mahdollista. Lisäksi on tärkeää tarjota hakijoille tietoa tavoista ottaa sukupuolten tasa-arvo huomioon, sekä tarvittaessa myös sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen välineiden, kuten sukupuolitietoisien budjetoinnin ja sukupuolivaikutusten arviointien, käytöstä. Asiantuntijoita ja sidosryhmiä kuultaessa olisi käsiteltävä sukupuolten tasa-arvoa.

- (16) SEU-sopimuksen 3 artiklan 3 kohdassa edellytetään, että unioni edistää lapsen oikeuksien suojelua perusoikeuskirjan 24 artiklan ja Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaisesti.
- (17) Jäsenvaltiot ovat perustaneet yhdenvertaista kohtelua koskevien unionin säädösten mukaisesti riippumattomia elimiä (tasa-arvoelimiä) edistämään yhdenvertaista kohtelua ja torjumaan rotuun ja etniseen alkuperään sekä sukupuoleen perustuvaa syrjintää. Monet jäsenvaltiot ovat kuitenkin menneet näitä vaatimuksia pidemmälle ja varmistaneet, että tasa-arvoelimet voivat käsitellä myös *muihin syihin, kuten kieleen, ikään, sukupuoliominaisuuksiin, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen moninaisuuteen*, sukupuoliseen suuntautumiseen, uskontoon ja vammaisuuteen tai vammaisuuteen perustuvaa syrjintää. Tasa-arvoelimillä on keskeinen tehtävä tasa-arvon edistämässä ja yhdenvertaista kohtelua koskevan lainsäädännön tosiasiallisen soveltamisen varmistamisessa erityisesti siten, että ne antavat riippumatonta apua syrjinnän uhreille, tekevät riippumattomia tutkimuksia syrjinnästä, julkaisevat riippumattomia raportteja ja esittävät suosituksia syrjintään omassa maassaan liittyvistä aiheista. On olennaisen tärkeää, että tasa-arvoelinten tähän liittyvää toimintaa koordinoidaan unionin tasolla. EQUINET perustettiin vuonna 2007. Sen jäseniä ovat neuvoston direktiivien 2000/43/EY¹ ja 2004/113/EY² ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2006/54/EY¹ ja

¹ Neuvoston direktiivi 2000/43/EY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2000, rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta (EYVL L 180, 19.7.2000, s. 22).

² Neuvoston direktiivi 2004/113/EY, annettu 13 päivänä joulukuuta 2004, miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla (EUVL L 373, 21.12.2004, s. 37).

2010/41/EU² mukaisesti perustut yhdenvertaisen kohtelun edistämisestä vastaavat elimet. **Komissio hyväksyi 22 päivänä kesäkuuta 2018 suosituksen tasa-arvoelimiä koskevista normeista, ja suositus kattaa tasa-arvoelinten toimeksiannon, riippumattomuuden, vaikuttavuuden sekä niiden välisen koordinoinnin ja yhteistyön.** EQUINETin tilanne on poikkeuksellinen, koska se on ainoa taho, joka koordinoi tasa-arvoelinten toimintaa. EQUINETin koordinoitua toimintaa on avainasemassa sen varmistamisessa, että unionin syrjinnän vastainen lainsäädäntö pannaan moitteettomasti täytäntöön jäsenvaltioissa, ja sitä olisi tuettava ohjelmasta.

- (17 a) **Helppokäyttöisyyden lisäämiseksi ja puolueettoman neuvonnan ja käytännön tiedon tarjoamiseksi kaikissa ohjelmaan liittyvissä asioissa jäsenvaltiot voivat perustaa yhteyspisteitä avustamaan sekä avustuksensaajia että hakijoita. Ohjelman yhteyspisteiden olisi voitava suorittaa tehtävänsä riippumattomasti, ilman että viranomaiset puuttuvat niiden päätöksentekoon. Jäsenvaltioiden olisi voitava valita ohjelman yhteyspisteille sopivin hallinnointi, esimerkiksi julkiset viranomaiset, kansalaisyhteiskunnan organisaatiot tai niiden yhdistelmä. Ohjelman yhteyspisteiden ei ole tarkoitus olla vastuussa hankkeiden hallinnoinnista.**
- (18) Riippumattomilla ihmisoikeuselimillä **sekä** kansalaisyhteiskunnan organisaatioilla on keskeinen rooli toiminnassa, jolla edistetään ja suojataan SEU-sopimuksen 2 artiklan mukaisia unionin yhteisiä arvoja ja lisätään niitä koskevaa tietoa sekä myötävaikutetaan unionin lainsäädännön, myös perusoikeuskirjan, mukaisten oikeuksien tosiasialliseen toteutumiseen. Kuten **19** päivänä huhtikuuta 2018 annetussa Euroopan parlamentin päätöslauselmassa tuodaan esiin, **rahoituksen lisääminen ja** riittävä taloudellinen tuki **ovat keskeisiä**, jotta voidaan kehittää suotuisa ja kestävä toimintaympäristö, jossa kansalaisyhteiskunnan organisaatiot voivat vahvistaa rooliaan ja hoitaa tehtävänsä riippumattomasti ja tehokkaasti. EU:n rahoituksella täydennetään kansallisen tason rahoitusta, joten sillä olisi tuettava ja vahvistettava valmiuksia **arvojen ja oikeuksien**

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/54/EY, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2006, miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa (EUVL L 204, 26.7.2006, s. 23).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/41/EU, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2010, miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamisesta itsenäisiin ammatinharjoittajiin sekä neuvoston direktiivin 86/613/EY kumoamisesta (EUVL L 180, 15.7.2010, s. 1).

edistämisen alalla toimivissa riippumattomissa kansalaisyhteiskunnan organisaatioissa, joiden toiminta edistää EU:n lainsäädännön ja EU:n perusoikeuskirjan mukaisten oikeuksien strategista täytäntöönpanoa, **myös strategisten oikeudenkäyntien, kampanjoinnin ja viestinnän kaltaisilla edunvalvontatoimilla** ja **muilla** valvontatoimilla, sekä edistettävä ja suojattava unionin **arvoja** ja lisättävä niitä koskevaa tietoa **paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä** tasolla. **Ohjelma olisi toteutettava siten, että se on helppokäyttöinen: esimerkiksi haku- ja raportointimenettelyjen olisi oltava helppokäyttöisiä. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä siihen, että se on avoin kansalaisyhteiskunnan organisaatioille kansainvälisellä, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla, myös ruohonjuuritason kansalaisyhteiskunnan organisaatioille, sekä avustuksensaajien valmiuksiin. Samoin tapauksen mukaan olisi kiinnitettävä huomiota kolmansille osapuolille myönnetyn rahoitustuen käyttöön.**

- (19) Komission olisi varmistettava yleinen johdonmukaisuus, täydentävyys ja yhteisvaikutus unionin elinten, virastojen ja laitosten kuten Euroopan tasa-arvoinstituutin ja unionin perusoikeusviraston toimien kanssa, ja arvioitava muiden kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden työtä ohjelman piiriin kuuluvilla aloilla.
- (20) Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) jäsenten, jotka ovat Euroopan talousalueen (ETA) jäseniä, ja sellaisten EFTAn jäsenten, jotka eivät ole ETAn jäseniä, sekä muiden Euroopan maiden olisi voitava osallistua ohjelmaan tietyin edellytyksin. Myös liittyvien maiden, ehdokasmaiden ja mahdollisten ehdokasmaiden, joita varten on laadittu liittymistä valmisteleva strategia, olisi voitava osallistua ohjelmaan.
- (21) Jotta voidaan taata varojen tehokas jakaminen unionin yleisestä talousarviosta, on tarpeen varmistaa, että kaikki toteutetut toimet saavat aikaan Euroopan tason lisäarvoa ja täydentävät jäsenvaltioiden toimia, ja olisi pyrittävä johdonmukaisuuteen, täydentävyyteen ja yhteisvaikutukseen sellaisten asiaan liittyvien toiminta-alojen rahoitusohjelmien kanssa, joilla on tiiviit yhteydet toisiinsa, erityisesti oikeusalan, perusoikeuksien ja arvojen rahaston puitteissa, eli oikeusalan ohjelman sekä Luova Eurooppa - ohjelman ja Erasmus+ - ohjelman kanssa, jotta voidaan hyödyntää kulttuurialan ristikkäisvaikutusten potentiaalia kulttuurin, median, taiteiden, koulutuksen ja luovan toiminnan aloilla. On saatava aikaan yhteisvaikutuksia muiden EU:n rahoitusohjelmien kanssa etenkin aloilla, jotka liittyvät työllisyyteen, **sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaan, erityisesti Euroopan sosiaalirahasto**

plussaan, sisämarkkinoihin, yrityksiin, nuorisoon, terveyteen, kansalaisuuteen, oikeusalaan, maahanmuuttoon, turvallisuuteen, tutkimukseen, innovointiin, teknologiaan, teollisuuteen, koheesioon, matkailuun, ulkosuhteisiin, kauppaan ja *kestävään kehitykseen*.

- (22) Tässä asetuksessa vahvistetaan *kansalaisten, tasa-arvon*, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman rahoituspuitteet, joita Euroopan parlamentti ja neuvosto pitävät ensisijaisena rahoitusohjeenaan vuosittaisessa talousarviomenettelyssä [talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta 2 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission välisen toimielinten sopimuksen¹ 17 kohdan mukaisesti].
- (23) Tähän ohjelmaan sovelletaan asetusta (EU, Euratom) N:o [the new FR], jäljempänä 'varainhoitoasetus'. Siinä vahvistetaan säännöt, jotka koskevat unionin talousarvion toteuttamista, mukaan lukien avustuksia, palkintoja, hankintoja, välillistä toteutusta, rahoitusvälineitä ja talousarviotakuita koskevat säännöt.
- (24) Tämän asetuksen mukaisen rahoituksen muodot ja toteuttamismenetelmät olisi valittava sen perusteella, miten hyvin niillä saavutetaan toimien erityistavoitteet ja saavutetaan tuloksia, kun otetaan huomioon erityisesti tarkastusten kustannukset, hallinnollinen rasitus, *sidosryhmien ja kohteena olevien avustuksensaajien valmiudet* ja oletettu noudattamatta jättämisen riski. Tässä olisi harkittava kertakorvausten, kiinteiden määrien ja yksikkökustannusten käyttämistä sekä varainhoitoasetuksen 125 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun rahoituksen, joka ei perustu toimien kustannuksiin, käyttämistä. ■

(24 a) Varainhoitoasetuksen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013², neuvoston asetuksen (Euratom, EY) N:o 2988/95³, neuvoston asetuksen

¹ [Viittaus päivitettävä: EUVL C 373, 20.12.2013, s. 1. Sopimus on saatavilla osoitteessa https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2013.373.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AC%3A2013%3A373%3ATOC].

² *Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1).*

³ *Neuvoston asetukset (EY, Euratom) N:o 2988/95, annettu 18 päivänä joulukuuta 1995, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (EYVL L 312, 23.12.1995, s. 1).*

(Euratom, EY) N:o 2185/96¹ ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1939² mukaisesti unionin taloudellisia etuja on suojattava oikeasuhteisin toimenpitein, joita ovat sääntöjenvastaisuuksien ja petosten ehkäiseminen, havaitseminen, korjaaminen ja tutkiminen sekä hukattujen, aiheettomasti maksettujen tai virheellisesti käytettyjen varojen takaisinperintä ja soveltuvin osin hallinnollisten seuraamusten määrääminen. Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) voi erityisesti asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 ja asetuksen (Euratom, EY) N:o 2185/96 nojalla tehdä tutkimuksia, joihin sisältyvät myös paikan päällä suoritettavat todentamiset ja tarkastukset, selvittääkseen, onko kyse petoksesta, lahjonnasta tai muusta laittomasta toiminnasta, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja. Euroopan syyttäjänvirasto (EPPO) voi asetuksen (EU) 2017/1939 nojalla tutkia petoksia ja muuta laitonta toimintaa, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja, sekä nostaa niiden perusteella syytteitä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371³ mukaisesti. Varainhoitoasetuksen mukaan unionin rahoitusta saavien henkilöiden ja yhteisöjen on toimittava täydessä yhteistyössä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi, myönnettävä komissiolle, OLAFille, Euroopan syyttäjänvirastolle ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle tarvittavat valtuudet ja varmistettava, että unionin varojen hoitamiseen osallistuvat kolmannet osapuolet myöntävät vastaavat oikeudet.

- (25) Kolmannet maat, jotka ovat Euroopan talousalueen (ETA) jäseniä, voivat osallistua unionin ohjelmiin *tiettyjen erityistavoitteiden, eli sukupuolten tasa-arvon, oikeuksien sekä kansalaisten unionin demokraattiseen toimintaan osallistumisen edistämisen paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla sekä väkivallan torjunnan, toteuttamisen osalta* ETA-sopimukseen perustuvan yhteistyön puitteissa; ETA-sopimuksessa määrätään ohjelmien toteuttamisesta kyseisen sopimuksen mukaisesti tehtävällä päätöksellä. Myös kolmannet maat voivat osallistua muiden säädösten nojalla. Tässä asetuksessa olisi säädettävä tarvittavien valtuuksien myöntämisestä toimivaltaiselle

¹ *Neuvoston asetus (Euratom, EY) N:o 2185/96, annettu 11 päivänä marraskuuta 1996, komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi (EUVL L 292, 15.11.1996, s. 2).*

² *Neuvoston asetus (EU) 2017/1939, annettu 12 päivänä lokakuuta 2017, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa (EUVL L 283, 31.10.2017, s. 1).*

³ *Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29).*

tulojen ja menojen hyväksyjälle, Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF) ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle, jotta ne voivat käyttää toimivaltaansa kattavasti.

- (26) Tähän asetukseen sovelletaan horisontaalisia rahoitussääntöjä, jotka Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät SEUT-sopimuksen 322 artiklan nojalla. Näissä varainhoitoasetukseen sisältyvissä säännöissä vahvistetaan varsinkin menettely, joka koskee talousarvion laatimista ja toteuttamista käyttäen avustuksia, hankintoja, palkintoja ja välillistä toteutusta, sekä säädetään taloushallinnon henkilöstön toiminnan valvonnasta. SEUT-sopimuksen 322 artiklan nojalla hyväksyttävät säännöt koskevat myös unionin talousarvion suojelua siinä tapauksessa, että jäsenvaltioissa ilmenee oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen liittyviä yleisiä puutteita, koska oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen on moitteettoman varainhoidon ja EU:n rahoituksen tuloksellisuuden välttämätön ennakoedellytys.
- (26 a) *Ehdotuksella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin talousarvion suojelusta siinä tapauksessa, että jäsenvaltioissa ilmenee oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen liittyviä yleisiä puutteita, pyritään antamaan unionille välineet suojella paremmin talousarviotaan, jos oikeusvaltioperiaatteen heikkoudet haittaavat tai uhkaavat haitata moitteetonta varainhoitoa tai unionin taloudellisia etuja. Sen on määrä täydentää perusoikeuksien ja arvojen ohjelmaa, jonka tehtävä on erilainen, nimittäin rahoittaa perusoikeuksien ja eurooppalaisten arvojen mukaisia toimintapolitiikkoja, joiden keskiössä on ihmisten elämä ja osallistuminen.*
- (27) Merentakaisiin maihin ja merentakaisille alueille (MMA:t) sijoittautuneet henkilöt ja yhteisöt voivat [saatetaan viite tarvittaessa ajan tasalle uuden merentakaisia alueita koskevan päätöksen mukaisesti: neuvoston päätöksen 2013/755/EU¹ 94 artiklan] nojalla saada rahoitusta ohjelman sääntöjen ja tavoitteiden sekä sellaisten mahdollisten järjestelyjen mukaisesti, joita sovelletaan siihen jäsenvaltioon, johon kyseinen merentakainen maa tai alue on sidoksissa. *MMA:iden etäisyydestä johtuvat rajoitteet olisi otettava huomioon ohjelmaa toteutettaessa, ja niiden todellista osallistumista ohjelmaan olisi seurattava ja arvioitava säännöllisesti.*

¹ Neuvoston päätös 2013/755/EU, annettu 25 päivänä marraskuuta 2013, merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatiosta Euroopan unioniin (MMA-assosiaatiopäätös) (EUVL L 344, 19.12.2013, s. 1).

(28) Tässä ohjelmassa otetaan huomioon ilmastonmuutoksen torjumisen merkitys Pariisin sopimuksen ja Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoon liittyvien unionin sitoumusten mukaisesti, ja sillä edistetään ilmastotoimien valtavirtaistamista ja sen yleisen tavoitteen saavuttamista, että EU:n talousarviomenoista 25 prosentilla tuetaan ilmastotavoitteita **vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehityksen aikana, ja sitä, että vuotuinen 30 prosentin tavoite saavutetaan mahdollisimman pian ja viimeistään vuonna 2027**. Ohjelman valmistelun ja toteuttamisen aikana yksilöidään asiaankuuluvia toimia, ja niitä arvioidaan uudelleen väliarvioinnin yhteydessä.

(29) Paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen 22 ja 23 kohdan nojalla tätä ohjelmaa on arvioitava erityisten seurantavaatimusten mukaisesti kerättyjen tietojen perusteella välttämättä kuitenkin ylisääntelyä ja varsinkin jäsenvaltioille aiheutuvaa hallinnollista raskautta. Näihin vaatimuksiin voidaan tarvittaessa sisällyttää mitattavissa olevia indikaattoreita, joiden perusteella kerätään näyttöä ohjelman käytännön vaikutuksista.

(30) Jotta voidaan **täydentää tätä asetusta ohjelman toteuttamiseksi ja ohjelman edistymisen ja tavoitteiden saavuttamisen tehokkaan arvioinnin varmistamiseksi** komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti säädöksiä, jotka koskevat **13 artiklassa tarkoitettuja työohjelmia sekä** 14 ja 16 artiklassa ja liitteessä II tarkoitettuja indikaattoreita. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Kohde

Tällä asetuksella perustetaan **kansalaisten, tasa-arvon**, perusoikeuksien ja arvojen ohjelma, jäljempänä 'ohjelma'.

Siinä vahvistetaan ohjelman tavoitteet, talousarvio vuosiksi 2021–2027, unionin rahoituksen muodot ja rahoitusta koskevat säännöt.

2 artikla

Ohjelman tavoitteet

1. Ohjelman tavoitteena on suojella ja edistää ■ perussopimuksissa, **perusoikeuskirjassa ja sovellettavissa kansainvälisissä ihmisoikeusyleissopimuksissa** vahvistettuja perusoikeuksia ja arvoja, **erityisesti** tukemalla kansalaisyhteiskunnan organisaatioita **ja muita paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla toimivia sidosryhmiä ja kannustamalla kansalaisvaikuttamiseen ja demokraattiseen toimintaan osallistumiseen** avoimen, **oikeuksiin perustuvan**, demokraattisen, **tasa-arvoisen** ja osallisuutta edistävän yhteiskunnan säilyttämiseksi ja kehittämiseksi edelleen **oikeusvaltioperiaatteen pohjalta**.
2. Edellä 1 kohdassa vahvistettuun ohjelman yleistavoitteeseen sisältyvät seuraavat ohjelmalohkoja vastaavat erityistavoitteet:
 - a) **suojellaan ja edistetään unionin arvoja (unionin arvojen lohko)**,
 - a) edistetään perusoikeuksia, syrjimättömyyttä, tasa-arvoa, myös sukupuolten tasa-arvoa, ja edistetään sukupuolten tasa-arvon ja syrjimättömyyden valtavirtaistamista (tasa-arvon, perusoikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon lohko),
 - b) edistetään kansalaisten sitoutumista ja osallistumista demokraattiseen toimintaan unionissa **sekä eri jäsenvaltioista tulevien kansalaisten välistä vaihtoa ja lisätään tietoisuutta Euroopan yhteisestä historiasta** (kansalaisten sitoutumista ja osallistumista koskeva lohko),

- c) torjutaan väkivaltaa, *myös sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa* (Daphne-lohko).

2 a artikla

Unionin arvot -lohko

Edellä 2 artiklan 1 kohdassa esitetyn yleistavoitteen ja 2 artiklan 2 kohdan -a alakohdassa esitetyn erityistavoitteen mukaisesti ohjelmassa keskitytään suojelemaan ja edistämään perusoikeuksia ja lisäämään tietoisuutta niistä tarjoamalla rahoitustukea paikallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla näiden perusoikeuksien suojelemiseksi ja vaalimiseksi toimivien kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden tukemiseen, jolloin tuetaan samalla myös unionin arvojen suojelua ja edistämistä sekä oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamista ja edistetään nykyistä demokraattisemman unionin rakentamista, demokraattista vuoropuhelua, avoimuutta ja hyvää hallintotapaa.

3 artikla

Tasa-arvo, perusoikeudet ja sukupuolten tasa-arvo -lohko

Edellä 2 artiklan 1 kohdassa esitetyn yleistavoitteen ja 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa esitetyn erityistavoitteen mukaisesti ohjelmassa keskitytään seuraaviin:

- a) *edistetään tasa-arvoa ja* ehkäistään ja torjutaan eriarvoisuutta ja syrjintää, joka perustuu sukupuoleen, rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen, ja *kunnioitetaan syrjintäkiellon periaatetta, joka koskee perusoikeuskirjan 21 artiklassa esitettyjen perusteiden nojalla tapahtuvaa syrjintää;*
- b) *tuetaan, edistetään ja toteutetaan laaja-alaista politiikkaa, jolla*
- i) *edistetään sitä, että naiset voivat käyttää oikeuksiaan täysimääräisesti, ja sukupuolten tasa-arvoa, mukaan lukien työ- ja yksityiselämän yhteensovittaminen, naisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen ja sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen;*
- ii) *edistetään syrjimättömyyttä ja sen valtavirtaistamista;*
- iii) *torjutaan rasismia, muukalaisvihaa ja suvaitsemattomuuden kaikkia muotoja, muun muassa homofobiaa, bifobiaa, transfobiaa ja interfobiaa*

sekä sukupuoli-identiteettiin perustuvaa suvaitsemattomuutta, sekä verkossa että sen ulkopuolella;

iv) suojellaan ja edistetään lapsen oikeuksia;

v) suojellaan ja edistetään vammaisten henkilöiden oikeuksia;

b a) suojellaan ja edistetään unionin kansalaisuuteen liittyviä oikeuksia sekä henkilötietojen suojaan liittyviä oikeuksia.

4 artikla

Kansalaisten sitoutuminen ja osallistuminen -lohko

Edellä *2 artiklan 1 kohdassa esitetyn yleistavoitteen ja 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa esitetyn erityistavoitteen mukaisesti ohjelmassa keskitytään seuraaviin:*

- a) tuetaan hankkeita, joilla muistetaan Euroopan nykyhistorian merkittäviä tapahtumia, myös autoritaaristen ja totalitaaristen järjestelmien syitä ja seurauksia, ja lisätään unionin kansalaisten tietoisuutta heidän yhteisestä historiastaan, kulttuuristaan, kulttuuriperinnöstään ja arvoistaan ja näin lisätään heidän ymmärtämystään unionista, sen alkuperästä, tarkoituksesta, monimuotoisuudesta ja saavutuksista sekä keskinäisen ymmärtämyksen ja suvaitsevaisuuden merkityksestä;*
- b) edistetään ■ kansalaisten ■ ja heitä edustavien järjestöjen osallistumista ja panosta unionin demokraattiseen toimintaan ja kansalaistoimintaan sitä kautta, että he saavat näkemyksensä esiin ja vaihtavat näkemyksiään julkisesti kaikilla unionin toiminta-aloilla;*
- b a) edistetään eri maista tulevien kansalaisten välistä vuorovaikutusta erityisesti ystävyyskaupunkihankkeiden ja kaupunkiverkostojen kautta, jotta he pääsevät kokemaan käytännössä unionin yhteisen perinnön rikkauden ja monimuotoisuuden ja jotta saadaan heidät tietoisiksi siitä, että nämä muodostavat yhteisen tulevaisuuden perustan.*

5 artikla

Daphne-lohko

Edellä **2 artiklan 1 kohdassa esitetyn yleistavoitteen ja 2 artiklan 2 kohdan c alakohdassa esitetyn erityistavoitteen mukaisesti ohjelmassa keskitytään seuraaviin:**

- a) ***ehkäistään ja torjutaan kaikilla tasoilla kaikenlaista naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa sekä perheväkivaltaa myös edistämällä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyssä Euroopan neuvoston yleissopimuksessa (Istanbulin yleissopimus) vahvistettuja vähimmäisvaatimuksia;***
- a) ehkäistään ja torjutaan kaikenlaista väkivaltaa, joka kohdistuu lapsiin ***ja*** nuoriin, sekä väkivaltaa, joka kohdistuu muihin riskiryhmiin, ***kuten hlbtq-ihmisiin ja vammaisiin henkilöihin;***
- b) tuetaan ja suojellaan ***kaikkia, jotka ovat suoraan tai välillisesti*** tällaisen väkivallan, ***esimerkiksi perheväkivallan tai lähisuhdeväkivallan,*** uhreja, ***mukaan lukien kotipiirissä tapahtuneiden rikosten seurauksena orvoiksi jääneet lapset, ja tuetaan ja varmistetaan sukupuoleen perustuvan väkivallan uhrien samantasoinen suojelu kaikkialla unionissa.***

6 artikla

Talousarvio

1. Ohjelman toteuttamiseen varatut rahoituspuitteet vuosiksi 2021–2027 ovat [***1 627 000 000***] euroa vuoden 2018 hintoina [***1 834 000 000*** euroa käypinä hintoina].

2. Edellä 1 kohdassa esitetystä määrästä kohdennetaan seuraavat ohjeelliset määrät seuraaviin tavoitteisiin:

- a) ***754 062 000 euroa vuoden 2018 hintoina [850 000 000 euroa käypinä hintoina] (eli 46,34 prosenttia kokonaismäärärahoista) 2 artiklan 2 kohdan -a alakohdassa tarkoitettuihin erityistavoitteisiin;***

- a) *429 372 000 euroa vuoden 2018 hintoina [484 000 000 euroa] (eli 26,39 prosenttia kokonaismäärärahoista) 2 artiklan 2 kohdan a ja c alakohdassa tarkoitettuihin erityistavoitteisiin;*
- b) *443 566 000 euroa vuoden 2018 hintoina [500 000 000 euroa] (eli 27,26 prosenttia kokonaismäärärahoista) 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin erityistavoitteisiin.*

Komissio osoittaa vähintään 50 prosenttia tämän kohdan ensimmäisen alakohdan -a ja a alakohdassa tarkoitetuista määristä kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden tukemiseen, ja tästä vähintään 65 prosenttia osoitetaan paikallisille ja alueellisille kansalaisyhteiskunnan organisaatioille.

Komissio saa poiketa liitteessä -I olevassa a alakohdassa vahvistetuista kokonaismäärärahoista lasketuista prosenttiosuuksista enintään viidellä prosenttiyksiköllä. Jos tämän rajan ylittäminen osoittautuu tarpeelliseksi, siirretään komissiolle valta antaa delegoituja säädöksiä 16 artiklan mukaisesti liitteessä -I olevan a alakohdan muuttamiseksi ohjelman kokonaismäärärahoista laskettujen prosenttiosuuksien muuttamiseksi yli viidellä mutta enintään kymmenellä prosenttiyksiköllä.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua määrää voidaan käyttää ohjelman toteuttamista koskevaan tekniseen ja hallinnolliseen apuun, kuten valmistelu-, seuranta-, valvonta-, tarkastus- ja arviointitoimintaan, mukaan lukien tietotekniikkajärjestelmät, selvitykset, asiantuntijakokoukset sekä ohjelman yleistavoitteisiin liittyviä painopisteitä ja aiheita koskeva viestintä.
4. Menot, jotka aiheutuvat ensimmäiseen työohjelmaan sisältyvien hankkeiden toimista, voivat olla avustuskelpoisia 1 päivästä tammikuuta 2021, sanotun kuitenkaan rajoittamatta varainhoitoasetuksen soveltamista.
5. Jäsenvaltioille yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin puitteissa myönnettyjä varoja voidaan niiden *tai komission* pyynnöstä siirtää ohjelman käyttöön. Komissio käyttää kyseisiä varoja suoraan varainhoitoasetuksen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti . Kyseisiä varoja on mahdollisuuksien mukaan käytettävä jäsenvaltion hyväksi.

Ohjelmaan assosioituneet kolmannet maat

1. Ohjelmaan voivat osallistua seuraavat maat, kunhan edellytykset täyttyvät:

- a) Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) jäsenet, jotka ovat Euroopan talousalueen (ETA) jäseniä, ETA-sopimuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti;
- b) unioniin liittymässä olevat maat, ehdokasmaat ja mahdolliset ehdokkaat niitä koskevissa puitesopimuksissa ja assosiaationeuvoston päätöksissä tai vastaavissa sopimuksissa vahvistettujen, kyseisten maiden osallistumista unionin ohjelmiin koskevien yleisten periaatteiden ja ehtojen mukaisesti sekä unionin ja kyseisten maiden välisissä sopimuksissa vahvistettuja erityisiä edellytyksiä noudattaen,
- c) Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvat maat niitä koskevissa puitesopimuksissa ja assosiaationeuvoston päätöksissä tai vastaavissa sopimuksissa vahvistettujen, kyseisten maiden osallistumista unionin ohjelmiin koskevien yleisten periaatteiden ja ehtojen mukaisesti sekä unionin ja kyseisten maiden välisissä sopimuksissa vahvistettuja erityisiä edellytyksiä noudattaen,
- d) muut kolmannet maat kunkin kolmannen maan osallistumisesta yhteen tai useampaan unionin ohjelmaan tehdyssä erityisessä sopimuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti edellyttäen, että kyseisellä sopimuksella:

- varmistetaan asianmukainen tasapaino unionin ohjelmiin osallistuvan kolmannen maan maksamien rahoitusosuuksien ja sen saamien hyötyjen välillä;
- vahvistetaan ohjelmiin osallistumisen edellytykset, mukaan lukien yksittäisiin ohjelmiin maksettavien rahoitusosuuksien ja niiden hallintokustannusten laskentatapa; maksettavia rahoitusosuuksia pidetään käyttötarkoitukseensa sidottuina tuloina [uuden varainhoitoasetuksen] [21 artiklan 5 kohdan] mukaisesti;
- ei anneta kolmannelle maalle ohjelmaa koskevaa päätösvaltaa;
- taataan unionin oikeus varmistaa varainhoidon moitteettomuus ja suojata taloudellisia etujaan.

8 artikla

EU:n rahoituksen toteutus ja muodot

1. Ohjelman toteutuksessa käytetään suoraa hallinnointia varainhoitoasetuksen mukaisesti tai välillistä hallinnointia varainhoitoasetuksen 62 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen elinten kanssa.
2. Ohjelmasta voidaan myöntää rahoitusta missä tahansa varainhoitoasetuksessa vahvistetussa muodossa.
3. Keskinäiseen vakuutusjärjestelmään suoritettavat maksut voivat kattaa riskit, jotka liittyvät varojen takaisinperintään vastaanottajilta, ja niitä on pidettävä riittävänä takeena varainhoitoasetuksen mukaisesti. Asetuksen XXX [takuurahastoa koskevan asetuksen seuraaja] [X artiklan] säännöksiä sovelletaan.

9 artikla

Toimien tyyppi

Tämän asetuksen nojalla voidaan myöntää rahoitusta toimiin, jotka edistävät jonkin 2 artiklassa määritellyn erityistavoitteen saavuttamista. Rahoitusta voidaan myöntää erityisesti liitteessä I lueteltuihin toimintoihin.

9 a artikla

Kansalaisvuoropuhelun ryhmä

Komissio perustaa kansalaisvuoropuhelun ryhmän, jonka tarkoituksena on varmistaa, että ohjelman avustuksensaajien ja muiden sidosryhmien välillä käydään säännöllistä ja avointa vuoropuhelua, jotta voidaan vaihtaa kokemuksia ja hyviä käytäntöjä ja keskustella ohjelman kattamiin aloihin ja tavoitteisiin liittyvästä politiikan kehityksestä.

II LUKU

AVUSTUKSET

10 artikla

Avustukset

1. Avustusten myöntämiseen ohjelmasta ja niiden hallinnointiin sovelletaan varainhoitoasetuksen VIII osaston säännöksiä.

2. Arviointikomitea voi koostua ulkopuolisista asiantuntijoista.

11 artikla

Kumulatiivinen [, täydentävä] ja yhdistetty rahoitus

1. Toimi, joka on saanut rahoitusta ohjelmasta, voi saada rahoitusta myös muusta unionin ohjelmasta, yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa hallinnoidut rahastot mukaan lukien, edellyttäen, että rahoitusosuudet eivät kata samoja kuluja. [Kumulatiivisen rahoituksen määrä ei saa olla suurempi kuin toimen tukikelpoisten kustannusten kokonaismäärä, ja unionin eri ohjelmista myönnetty tuki voidaan laskea määräsuhteessa].
2. Jos sekä ohjelmasta että asetuksen (EU) [XX] [yhteisiä säännöksiä koskeva asetus] 1 artiklassa tarkoitetuista yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa hallinnoituista rahastoista myönnetään rahoitustukea samaan toimeen, kyseinen toimi on toteutettava noudattaen tässä asetuksessa vahvistettuja sääntöjä, mukaan lukien perusteettomasti maksettujen määrien takaisinperintää koskevat säännöt.
3. Toimiin, jotka täyttävät ohjelman mukaiset avustuskelpoisuusehdot ja toisessa alakohdassa mainitut ehdot, voidaan myöntää rahoitusta yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa hallinnoituista rahastoista. Tällöin sovelletaan tässä asetuksessa säädettyjä yhteisrahoitusosuuksia ja avustuskelpoisuussääntöjä.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen toimien on täytettävä seuraavat kumulatiiviset ehdot:

- a) ne on arvioitu ohjelmaan perustuvan ehdotuspyynnön yhteydessä;
- b) ne täyttävät ehdotuspyynnössä esitetyt laatua koskevat vähimmäisvaatimukset;
- c) niitä ei voida rahoittaa kyseisen ehdotuspyynnön perusteella budjettirajoitusten vuoksi.

Toimet toteuttaa asetuksen (EU) [XX] [yhteisiä säännöksiä koskeva asetus] [65] artiklassa tarkoitettu hallintoviranomainen noudattaen kyseisessä asetuksessa ja rahastokohtaisissa asetuksissa vahvistettuja sääntöjä, mukaan lukien rahoitusoikaisuja koskevat säännöt.

12 artikla

Osallistumiskelpoiset yhteisöt

1. Varainhoitoasetuksen [197] artiklassa säädettyjen perusteiden lisäksi sovelletaan 2 ja 3 kohdassa vahvistettuja osallistumiskelpoisuusperusteita.
2. Osallistumiskelpoisia ovat seuraavat yhteisöt:
 - a) oikeussubjektit, jotka ovat sijoittautuneet johonkin seuraavista maista:

jäsenvaltio tai siihen sidoksissa oleva merentakainen maa tai alue;

ohjelmaan assosioitunut kolmas maa, **paitsi 2 artiklan 2 kohdan -a alakohdassa tarkoitettun erityistavoitteen osalta**;
 - b) mikä tahansa unionin oikeuden mukaisesti perustettu oikeussubjekti tai mikä tahansa kansainvälinen järjestö.
3. Euroopan tasa-arvoelinten verkostolle (EQUINET) voidaan myöntää ilman ehdotuspyyntöä toiminta-avustus **6 artiklan 2 kohdan a alakohdasta** sen pysyvään työohjelmaan liittyvien kulujen rahoittamista varten.

III LUKU

OHJELMASUUNNITTELU, SEURANTA, ARVIOINTI JA VALVONTA

13 artikla

Työohjelma ja monivuotiset painopisteet

1. Ohjelma **pannaan täytäntöön** varainhoitoasetuksen 110 artiklassa tarkoitetuilla työohjelmilla.
2. Siirretään komissiolle valta antaa 16 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä asetusta perustamalla asiaankuuluva työohjelma.

14 artikla

Seuranta ja raportointi

1. Indikaattorit, joiden avulla raportoidaan ohjelman edistymisestä 2 artiklassa säädettyjen erityistavoitteiden saavuttamisessa, esitetään liitteessä II.

2. Jotta varmistetaan tuloksellinen arviointi, jolla mitataan ohjelman edistymistä tavoitteidensa saavuttamisessa, komissiolle siirretään 16 artiklan mukaisesti valta antaa delegoituja säädöksiä seuranta- ja arviointikehystä koskevien säännösten laatimiseksi, tarvittaessa myös muuttamalla liitettä II indikaattorien tarkistamista ja täydentämistä varten.
3. Tulosraportointijärjestelmällä on varmistettava, että ohjelman toteuttamisen ja tulosten seurannassa käytettävät tiedot kerätään tehokkaasti, tuloksellisesti ja oikea-aikaisesti. Sitä varten unionin varojen saajille ja jäsenvaltioille on asetettava oikeasuhteiset raportointivaatimukset.

15 artikla

Arviointi

1. Arvioinnit on suoritettava oikea-aikaisesti, jotta niitä voidaan hyödyntää päätöksenteossa.
2. Ohjelman väliarviointi on suoritettava heti kun ohjelman toteuttamisesta on saatavilla riittävästi tietoa, kuitenkin viimeistään neljän vuoden kuluttua siitä, kun ohjelman toteuttaminen on käynnistynyt. Väliarvioinnissa on otettava huomioon edeltävien ohjelmien (perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelman ja Kansalaisten Eurooppa - ohjelman) pitkän aikavälin vaikutuksia koskevien arviointien tulokset.
3. Komissio suorittaa ohjelman toteuttamisen päätyttyä, kuitenkin viimeistään neljän vuoden kuluttua 1 artiklassa mainitun ajanjakson päättymisestä, ohjelman lopullisen arvioinnin.
4. Komissio toimittaa arviointien päätelmät ja omat huomautuksensa Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle.

16 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.
2. Siirretään komissiolle 31 päivään joulukuuta 2027 saakka **13 ja** 14 artiklassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.

3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa **13 ja** 14 artiklassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, tai jonakin myöhempanä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyYTEEN.
4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle. ***Paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen mukaisesti kansalaisilla ja muilla sidosryhmillä on neljä viikkoa aikaa ilmaista näkemyksensä delegoitua säädöstä koskevasta luonnoksesta. Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultava luonnokseen liittyen, jotta voidaan hyödyntää kansalaisjärjestöjen ja paikallisten ja alueellisten viranomaisten kokemuksia ohjelman toteutuksessa.***
6. Edellä olevan **13 tai** 14 artiklan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaa jatketaan kahdella kuukaudella.

17 artikla

Unionin taloudellisten etujen suojaaminen

Jos jokin kolmas maa osallistuu ohjelmaan kansainväliseen sopimukseen perustuvan päätöksen tai jonkin muun säädöksen nojalla, sen on myönnettävä toimivaltaiselle tulojen ja menojen hyväksyjälle, Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF) ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle tarvittavat valtuudet, jotta ne voivat käyttää toimivaltaansa kattavasti. Euroopan petostentorjuntaviraston osalta näihin oikeuksiin kuuluu oikeus tehdä tutkimuksia, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista annetussa Euroopan parlamentin ja

neuvoston asetuksessa (EU, Euratom) N:o 883/2013 tarkoitettut paikalla suoritettavat todentamiset ja tarkastukset mukaan lukien.

IV LUKU

SIIRTYMÄ- JA LOPPUSÄÄNNÖKSET

18 artikla

Tiedotus, viestintä ja julkisuus

1. Unionin rahoituksen saajien on ilmaistava rahoituksen alkuperä ja varmistettava unionin rahoituksen näkyvyys (erityisesti kun ne tekevät tunnetuksi toimia ja niiden tuloksia) tarjoamalla johdonmukaista, olennaista ja oikeasuhteista kohdennettua tietoa eri kohderyhmille, tiedotusvälineet ja suuri yleisö mukaan lukien.
2. Komissio toteuttaa tiedotus- ja viestintätoimia, jotka koskevat ohjelmaa ja sen toimia ja tuloksia. Ohjelmalle osoitetuilla taloudellisilla resursseilla tuetaan myös unionin poliittisia painopisteitä koskevaa tiedottamista, sikäli kuin painopisteet liittyvät 2 artiklassa tarkoitettuihin tavoitteisiin.

18 a artikla

Ohjelman yhteyspisteet

Kukin jäsenvaltio voi perustaa ohjelman yhteyspisteen. Yhteyspisteiden tehtävänä on tarjota ohjelman hakijoille, sidosryhmille ja avustuksensaajille riippumatonta ohjausta, käytännön tietoa ja avustusta kaikissa ohjelmaan liittyvissä asioissa, myös hakumenettelyssä, helppokäyttöisen tiedon ja ohjelman tulosten levityksessä, kumppaneiden löytämiseksi tehtävissä kyselyissä, koulutuksessa ja muissa muodollisuuksissa. Ohjelman yhteyspisteet suorittavat tehtävänsä riippumattomasti.

20 artikla

Kumoaminen

Kumotaan asetus (EU) N:o 1381/2013 ja asetus (EU) N:o 390/2014 1 päivästä tammikuuta 2021.

21 artikla

Siirtymäsäännökset

1. Tämän asetuksen estämättä voidaan jatkaa tai muuttaa toimia niiden päättämiseen saakka noudattaen asetusta (EU) N:o 1381/2013 ja asetusta (EU) N:o 390/2014, joita sovelletaan kyseisiin toimiin niiden päättämiseen asti.
2. Ohjelman rahoituspuitteet voivat kattaa myös teknisen ja hallinnollisen avun menoja, jotka ovat tarpeen toteutettaessa siirtyminen ohjelman ja sen edeltäjien, asetuksella (EU) N:o 1381/2013 ja asetuksella (EU) N:o 390/2014 perustettujen ohjelmien, mukaisesti hyväksytyjen toimenpiteiden välillä.
3. Talousarvioon voidaan 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen kulujen kattamiseksi tarvittaessa sisällyttää määrärahoja myös vuoden 2027 jälkeen, jotta voidaan hallinnoida toimia, joita ei ole saatu päätökseen viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2027.

22 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty ...

Euroopan parlamentin puolesta

Neuvoston puolesta

Puhemies

Puheenjohtaja

LIITE -I

Edellä 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut ohjelman määrärahat kohdennetaan seuraavasti:

a) 6 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetusta määrästä

- vähintään 15 prosenttia toimiin, joilla toteutetaan 3 artiklan b kohdan i alakohdassa tarkoitettu erityistavoite;*
- vähintään 40 prosenttia toimiin, joilla toteutetaan 5 artiklan -a alakohdassa tarkoitettu erityistavoite; ja*
- vähintään 45 prosenttia toimiin, joilla toteutetaan 3 artiklan a ja b alakohdan ii-v alakohdassa ja c alakohdassa sekä 5 artiklan a ja b alakohdassa tarkoitetut erityistavoitteet;*

b) 6 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetusta määrästä

- 15 prosenttia muistiperintöä koskeviin toimiin;*
- 65 prosenttia demokraattiseen toimintaan osallistumiseen;*
- 10 prosenttia tunnetuksi tekemistä koskeviin toimiin; ja*
- 10 prosenttia hallintoon.*

LIITE I

Ohjelmasta tuettavat toimet

Ohjelman 2 *artiklassa esitettyihin yleis- ja* erityistavoitteisiin pyritään erityisesti tukemalla seuraavia toimia:

- a) lisätään tietoisuutta, *tehdään tunnetuksi ja* jaetaan tietoa, jotta parannetaan tietämystä *ohjelman kattamiin aloihin ja tavoitteisiin liittyvistä oikeuksista ja arvoista ja toimintapolitiikasta;*
 - b) edistetään vastavuoroista oppimista vaihtamalla hyviä toimintatapoja sidosryhmien parissa, jotta parannetaan tietämystä ja keskinäistä ymmärtämystä;
 - c) toteutetaan *analyttisiä* seurantatoimia, joilla parannetaan ymmärtämystä ohjelmaan kuuluvien alojen tilanteesta jäsenvaltioissa ja *unionin* tasolla ja parannetaan EU:n lainsäädännön, politiikan *ja unionin yhteisten arvojen* täytäntöönpanoa *jäsenvaltioissa, esimerkiksi kerätään tietoja ja tilastoja; kehitetään yhteisiä menetelmiä ja tarvittaessa indikaattoreita tai vertailuarvoja, tehdään tutkimuksia, selvityksiä, analyysyjä, mielipidemittauksia, arviointeja ja vaikutustenarviointeja, laaditaan ja julkaistaan oppaita, raportteja ja koulutusmateriaaleja;*
 - d) koulutetaan asianomaisia sidosryhmiä, jotta parannetaan heidän tietämystään *ohjelmaan kuuluvalla* alalla sovellettavasta toimintapolitiikasta ja oikeuksista;
 - e) kehitetään ja ylläpidetään tieto- ja viestintätekniisiä välineitä;
- e a) tuetaan ohjelmaan kuuluvilla aloilla toimivia kansalaisyhteiskunnan organisaatioita ja voittoa tavoittelemattomia toimijoita, jotta lisätään niiden reagointivalmiuksia ja varmistetaan, että kaikilla kansalaisilla on mahdollisuus saada niiden palveluja, neuvontaa ja tukitoimia;*
- e b) tuetaan ohjelmaan kuuluvilla aloilla toimivia kansalaisyhteiskunnan organisaatioita ja voittoa tavoittelemattomia toimijoita, jotta ne toteuttavat toimia oikeuksien edistämiseksi, ja sitä kautta myös lujitetaan unionin arvojen suojelua*

ja edistämistä ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamista ja edistetään osaltaan demokraattista vuoropuhelua, avoimuutta ja hyvää hallintotapaa myös tapauksissa, joissa kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuudet kapenevat;

- f) lisätään ■ tietämystä *kansalaisten, erityisesti nuorten, keskuudessa Euroopan kulttuurista, kulttuuriperinnöstä ja identiteetistä sekä historiasta, myös totalitaarisista ja autoritaarisista järjestelmistä ja muista Euroopan lähihistorian merkittävistä hetkistä, jotta voidaan lujittaa muistiperintöä ja unionin kansalaisten sitoutumista unioniin ja kannustaa suvaitsevaisuuteen, keskinäiseen ymmärtämykseen, kulttuurienväliseen vuoropuheluun ja monimuotoisuuden kunnioitukseen;*
- g) tuodaan yhteen eri kansallisuuksia ja kulttuureja edustavia kansalaisia antamalla heille mahdollisuus osallistua ystävyyskaupunkitoimintaan *ja kansalaisyhteiskunnan hankkeisiin, millä luodaan edellytykset vahvemmalle alhaalta ylöspäin suuntautuvalla lähestymistavalla ja lujitetaan kansalaisvaikuttamista ja osallistumista demokraattiseen toimintaan;*
- h) kannustetaan ja helpotetaan aktiivista osallistumista *ja osallisuutta* demokraattisemman unionin rakentamiseen ja lisätään tietoisuutta oikeuksista ja arvoista tukemalla kansalaisyhteiskunnan organisaatioita;
- j) kehitetään eurooppalaisten verkostojen valmiuksia edistää ja kehittää edelleen unionin lainsäädäntöä, *arvoja*, poliittisia tavoitteita ja strategioita ■ ;
- j) rahoitetaan asetuksen [(EU) N:o 211/2011] täytäntöönpanoon tarvittavaa teknistä ja organisatorista tukea ja tuetaan näin kansalaisten oikeutta panna vireille ja tukea eurooppalaisia kansalaisaloitteita;
- k) lisätään tietoa ohjelmasta ja levitetään ja siirretään sen tuloksia ja pyritään saavuttamaan useampia, mukaan luettuna perustamalla ja tukemalla ohjelman yhteyspisteitä ■ .

LIITE II

Indikaattorit

Ohjelmaa seurataan sellaisten indikaattoreiden perusteella, joiden tarkoituksena on mitata, missä määrin ohjelman yleis- ja erityistavoitteet on saavutettu, ja pyrkimyksenä on minimoida hallinnolliset rasitteet ja kustannukset. Tätä varten kerätään tietoja seuraavista avainindikaattoreista:

Niiden henkilöiden määrä, jotka on saavutettu i) koulutustoimilla; ii) vastavuoroista oppimista ja hyvien toimintatapojen vaihtoa koskevilla toimilla; iii) tietoisuuden lisäämistä koskevilla toimilla ja tiedotus- ja levitystoimilla.
Niiden kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden määrä, jotka on saavutettu tukitoimilla ja valmiuksien kehittämistä koskevilla toimilla.
Ohjelman toimista seuranneiden kansainvälisten verkostojen ja aloitteiden määrä, joissa keskitytään eurooppalaiseen muisti- ja kulttuuriperintöön

Kaikki yksittäiset tiedot on eroteltava sukupuolen mukaan aina, kun se on mahdollista. Ohjelman väliarvioinneissa ja loppuarvioinneissa on keskityttävä kuhunkin ohjelmalohkoon ja kuhunkin toimeen, ja niihin on sisällytettävä sukupuolinäkökulma ja niissä on arvioitava vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon.